

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
ikrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Narodna, oznanila in
reklamneje
pošiljajo se
upravnistvu.

Odpriete reklama-
cije so
poštine proste.

POPOTNIK.

Časopis za učitelje in prijatelje šole.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani.“

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Uredništvo in
upravnistvo:
Reiserstrasse 8.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu.

Pismom, ki zah-
tevajo odgovor,
naj se pride
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nepravilna pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
osmi poslani knjige
se ne vračajo.

O materinščini na naših ljudskih šolah.

(Za nagrado.)

(Dalje.)

Na učiteljsku vadili smo se čudnega sloga. Mislili smo slovensko, a pisali in govorili — nemško slovenščino. V govoru marsikoga razodeva se bujnost, a ni treba biti jeziko-slovec, temveč ako kdo le količkaj pozna govor prostih Slovencev, mora priznavati, da takošen slog ni naroden. Mehkužno, — inache izraziti se ne morem — mehkužno govorimo in pišemo in te mehkužnosti vadimo slovensko deco. Slaba bi bila na osnovnih šolah s slovenščino, ako bi se v naših berilih ne nahajali vsaj nekateri sestavki iz spisov naj-bornejših pisateljev naših. Marsikatera berila pa, zlasti iz tujščine poslovenjena, kar na-sprotujejo slovenskemu idijomu. Dotična snov bi se morala predelati; ali pa vzeti naravnost iz naših pisateljev, kadar se bodo ta berila preosnivala.

Priučili bi se bili slovenskemu slogu, ako bi bili kot učiteljščeniki poznali staro-slovenščino. Proučavajmo torej po možnosti naše klasike, prisvojajmo si vsaj še jeden slovanski jezik, naščini najbolj sorodni, srbsko-hrvatski. Levstik je zahteval, da mora vsak Slovenec preučiti narodno pesništvo srbsko, predno prime za pero. Isto lahko bi priporočal učiteljem, kateri hočejo s povoljnim uspehom učiti slovenščino.

Živost in krepkost slov. jezika javlja se v kratkih, jedernatih stavkih. Kako to dosežemo? Temu priučiti se, možno je le z vstrajno vajo. B. Rajč ni mogel učeči se mladini nikdar dovolj priporočati vaj v govornistvu. Od male dece terjamo, da se lepo izraza o predmetih iz njenega duševnega obzorja. A mi? — Bodimo strogi sami s seboj!

Tako bodemo likali, plemenitili, oživljali in krepili materinščino na ljudskih učilnicah, neposredno pa učencem še posebno, ako bodemo pri njih samih pospeševali leposlovno berilo, o čemur hočem takoj nekoliko izpregovoriti.

Kakor je detinstvo vseh narodov najprvo živelo v poeziji in kakor so njega prvi duševni proizvodi imeli pesniško obliko, takó je tudi vse otroško življenje pesniško. Otrok nazira naravo in svet s pesniškimi očmi. S tem nazorovanjem daje vsaki stvari življenje, poosebuje živali in rastline, obdarja jih z govorom. Narod in otrok sta vedno vsprejemljiva napram poeziji, svežim, čilim, pristnim občutkom in mislim.

S kratka torej rečem, otroci imajo veselje s pesnimi, v obče z leposlovnim berilom. Vsak učitelj tudi vé, da je učencu z risanjem, petjem in telovadbo leposlovno čitanje najljubši predmet. Kako rad poje naš narod svoje pesni, čita knjige, znano je tudi vsakemu.

Kako lepa prilika ponuja se tedaj učitelju pri leposlovnih razpravah dosegavati velik uspeh v jezikovnem pouku. Tu nimam v mislih, da bi zraven razpravljajal slov-

niška pravila. Pri leposlovnih berilih je treba malo slovnice, umikati se mora njena sila. Tukaj menim le jezikovno ročnost in gibčnost, katero si pridobé otroci z leposlovjem. Kehrein pravi, ako otrok povest ali pripovedno pesen (lirične ni vsakokrat mogoče) z lastnimi besedami prav pripovedovati zna, pridobil si je dokajšen košček jezikovne izobrazbe.

Ta jezikovni dobiček je neprecenljive vrednosti, ki ne more takoj iti v zgubo.

Pri leposlovnih razpravah stopa živa podoba za živo podobo pred učenčeve duševne oči. Videl jih je stvarjati, da njega duh pomagal jim vzdihavati življenje. Da je temu res tako, verjel mi bode vsakdo, ki ima le nekoliko takih spominov iz dajaških let. Kako radostna, kako mehka, občutljiva je tedaj otroška duša. Tačas se godi otroku kakor odraslemu v gledišču. Kako bi te užalilo, ko bi mahoma padla zavesa, ter bi ne smel več gledati krasnih prizorov. Kolikokrat pa se to zgodi ljubi deci, ki se poučuje po oddelkih, neposredno po polovini ure. Pred seboj vidi žive stvore. Ž njimi hoče sedaj misliti, čutiti in govoriti. A, sedaj je pol ure proč! Čas, ta strogi zapovednik kliče in veleva učitelju poučevati učence, ki so se zdaj učili brez njegove pomoči. Učitelj mora reči: „Sedaj prepisujte to pesen ali povest!“ Ves dosedanji pouk je sličen slami, ki vsplamti z visokim plamenom, a hitro pogori. Za tem se vrsté razni predmeti do druge leposlovne ure, ko se bode pričeti nauk nadaljeval, razširjeval in okrepjeval. Veliko učencev pa, ki so bili pri osnovitvi dotičnega berilnega sestavka, je sedaj neprizotnih. Koliko in koliko gre mej tem časom v zgubo in celote ni več, kojo je osnoval učitelj. Kako važen trenotek se je zamudil! Kdor poučuje na malorazrednicah vé dobro, da se dostikrat pri posrednem pouku z veliko malomarnostjo in naglico prepisujejo mrtve črke. Učitelj ne more mej tihim naukom upotrebljevati tekmovanja, kosanja in radoznalosti učencev, s čimur se zanemarija načelo samočinnosti. Predno je učenec prepisal povest ali pesen, vse je zopet v megli. Tu upoštevam le kvar, koja se je napravila jezikovnemu pouku; a koliko se je škodovalo izobraženju duha in srea! S Stritarjem moramo vzdihovati in milo tožiti po srcu.

Drugo načelo zahteva: „Učitelj oziraj se na individualnost učenčevo!“ To mora pripadati v prvi vrsti narodni šoli. Zopet je posredni pouk uspeha v škodo. Kdo še ni imel takih učencev, ki so mej nedirektnim poukom rajši poslušali direktni, osobito pri leposlovnem čitanju. Dá, celo učenci iz nižjega oddelka dvigavajo roke na vprašanje: kdo ve? hoté pomôči tovarišem višjega oddelka. — Čemu sem pripovedoval o teh dveh slučajih, ki se toli in tolikrat ponavljata? — Pouk v materinščini bi se moral nekako pospešiti, zlasti po malorazrednicah. Po mojih mislih bi moralo na takih učilnicah, v katerih so razredi na oddelke razdeljeni, biti le jedno berilo, ali dve, ki bi pa imeli vsaj nraštveno snov jednako. Gotovo bi kdo temu ugovarjal trdeč, da to ni možno, ker se oddelki mej seboj skoro ravno tako ločijo kakor razredi. A odprimo si le „Drugo“ in „Tretje berilo“. Je-li res tako silen razloček n. pr. med pesnima „Mati“ in „Materin blagoslov“, da bi jima ne bila kos oba oddelka? Kaj, mar je v prozi pisani sostavek III. berila „Prave sreče dom“ težji od pesni II. berila „Sreče dom?“ Katera pesen je težja ali Gregorčič-eva „Lastovkam“ v II. berilu ali čisto narodna pesen Orožen-ova „Lastovkam v slovo“ v III. berilo itd.? Dostikrat morajo učenci na oddelke razdeljeni izvrševati naloge o predmetu, ki jim še ni dovolj jasen ali jih moramo trapiti s prepisovanjem in s prepisovanjem, čemur bi se na ta način tej nedostatnosti lahko v okom prišlo. Se vé s tem se učitelju nauk otežava, ker mora delati skupno za oba oddelka, po duševni zrelosti različno, ter paziti, da stvarja dvojna mislij in splošno uporabo za vsak oddelek posebej. Toda po nekoliko vaji se to lahko zmaga.

Koliko snovi pa si pridobiš po takem obdelovanju za spisje, katero porazdeliš mej razne moči, ne gledé na starostne stopinje, ampak le na zmožnost učenčevo. V jednej

uri izvrše se lahko po trije spisi, ako si tvarino poprej spretno predelal. Učencem še malo pripomeniš in spisi so gotovi. Koliko kosa pa tudi vzbudiš mej učenci! Ako je učenec spis preteklega tedna prav dobro pogodil, priklopi ga k težjemu spisovanju. Takim potom privajaš učence k samozavesti in trudoljubnosti, ter z lahka odpravljaš prepisovanje učencem, ki se radi redé od tuje masti.

III. Buditi moramo učencem veselje, ljubezen do materinščine.

To bodi naše načelo! Učitelji moramo sami imeti ljubezen do svojega jezika, t. j. z največjim naporom in žrtovanjem moramo jo vcepljati svojim učencem. A dostikrat nam je šola v naših časih ni unemala. Kolikokrat se dijaček, da-si vrl domoljubček srednjih šol, pritožuje, da mu „prekvata kranjščina“ dela preglavico. Navzlic njegovemu rodoljubju ohlaja se mu polagoma ljubezen do materinščine kot predmeta. Kako bi se mu pa tudi ne? Suhoparen profesor zahteva, da se mora slovnica „guliti“. Drugi pa prav nesrečno obravnava naše pesnike. Dotični profesor najprvo ocenjuje pesnika z lepimi frazami, pravimi publicami. Na to še le obravnava posamezne oddelke iz njegovih spisov, vsiljujoč dijakom svoje misli, ne pa pesnikovih, ne uvažujoč zlate resnice:

„Leicht verschwindet, was dem Geiste durch die Ohren anvertraut;
Fester haftet, was er mit dem treuen Auge angeschaut.“

Dijak čita in čita, pride pa slednjč do misli: „Gospod profesor, ne vem če bo res!“ Tak pouk je pomladanska slana ljubavi do materinega jezika kot predmeta šolskega.

Kako pa je na osnovnih šolah, se-li tu budi veselje do materinega jezika? Nikdar in nikakor ne!

Kakó prav toži češki pisatelj: „Na občnih šolah počne se s slovnico pri detetih s sedmimi ali vsaj osmimi leti in tako se nadaljuje. Poglejmo to obilico dolgočasnih stavkov in besed! Tak način poučevanja je za deco maloletno? S tem naj se budi ljubezen do materinščine? Nam se ne dozdeva, da je to tako velika psihologiška ali pedagogiška hiba. A bodimo psihologi, prestavimo se popolno v otroško dušo in priznati moramo, da je ta neukusnost moderni šoli nepristojna. Dete misli — naj tako dóm — konkretno. Stvar z besedo mu je h kratu zrastle, a mi vendar nepotrebno vsilujemo, da ne reč, temveč i me reči je bistveno. Hočemo, da bi razumelo, da beseda, s katero se imenuje predmet, je podmet (osebek). Vsekako je to prevelika abstrakcija!“

Prav je govoril. Ako hočemo učencem ljubav buditi do materinega jezika, ne dajmo jim čutiti slovniške teže in sile. Vsi slovniški vzgledi in naloge umičejo se in morajo se tudi otroški razumnosti; kajti razkosani so po mislih. Zde se mi slični egiptovskim svrham brez izrazovite živosti. Tako poučevaje milo materinščino vzbujal bodeš svojim otrokom vse prej nego ljubav do nje. Zato izražam tu svoje mnenje, da bi se izvajala pravila v slovniških urah, izdelovale slovniške naloge, obsegajoče le jeden predmet, sovševale celoto pod različnimi naslovi iz predmetov rejalnih ali leposlovne snovi, da bi otrok skoro ničesar ne čutil teže in sile slovniške.

Največo ljubezen do materinega jezika vzbujajo šolski deci njene knjižnice. Te hasnejo in storé več nego dvojni napor učitelja-slovničarja; seveda voditi jih mora spretna roka. Tako domače čitanje izpodbada učenca k samočinnosti, budi mu h kratu trudoljubnost, samosvest, daje mu naroda individualnost, oživlja pozneje rodoljublje, vnema istiniti narodni ponos itd. Voditelj šolarske knjižnice mora pa znati otroškemu duhu netiti radoznalnost, ustrezati učenčevi individualnosti itd.

Vse hvale vredno je, da so v novejšem času pričeli čitati dijaki po srednjih šolah pod vodstvom profesorjev obsežne spise naših pisateljev. Na takošen način se širi duševno obzorje dijaka, riše z globokimi črtami individualnost slovenskega naroda. Kar

sem povedal tu o hasni šolarskih knjižnic na osnovnih šolah, velja tu še v večjeji meri. Ali bi se ne dalo kaj sličnega napraviti na ljudskih šolah zlasti na večrazrednicah, na ponavljavnih (na Kranjskem), nadaljevalnih in rokodelskih šolah?

Marsikatera uravnava pri dijaških knjižnicah na srednjih šolah in učiteljišcih mi ni povšeči, posebno pa ta, da se pred „velikimi“ počitnicami pobirajo izposojene knjige zaradi gospodarstvenih varčnih ozirrov. Koliko zatega časa potratí dijak mej počitnicami, ter si tako rekoč trapi in mori svoj duh z blodnim početjem. Zakaj bi se mu ne izposodilo 5—10 knjig, katere naj bi doma s peresom v roki čital in proučeval? Pridnim, a ubogim dijakom bi bila to največja pohvala in nagrada. (Konec sledi.)

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta prof. Henrik Schreiner in J. Koprivnik.)

(Dalje.)

C. Učne slike.

I. Šolska soba.

Točka a.

Kje smo sedaj, M? V šoli. Rekli bodemo: „Sedaj smo v šolski sobi.“ Reci tako, R. Kazaje na stene pravi učitelj: „Tukaj, tukaj, tukaj, tukaj ima šolska soba stene. Pokaži stene šolske sobe, A! Pokaži je še jedenkrat in reci: Tukaj, tukaj — — ima šolska soba stene, L! Kateri še zna tako pokazati in reči? Č, L, D. Vzdigni roko, s katero delaš križ, A! Ti tudi, M! Še ti, R! To roko imenujemo desno roko. Povej to, D! Še ti, Z! Vzdigni desno roko, Š! Ti tudi, L! Vzdignite vsak svojo desno roko!“ Slično pri levi roki. Kazaje na desno steno pravi učitelj: „Tukaj je desna stena“. Pokaži desno steno ter reci: „Tukaj je desna stena“, Š! Ti tudi, R! Še ti, M! Vsi! Istotako pri levi, sprednji in zadnji steni. Pokaži in povej sedaj vse štiri stene, B! Tukaj je desna stena, tukaj je leva stena, tukaj je sprednja stena, tukaj je zadnja stena. Tudi ti, L! Še ti, R! Vsi! Kazaje na tla, pravi učitelj: Tukaj ima šolska soba tla. Pokaži tla, S! Reci: „Tukaj so tla“, E! Ti tudi, N! Vsi! Zdaj kaže učitelj na strop ter pravi: „Tukaj ima šolska soba strop.“ Pokaži strop in reci: „Tukaj je strop“, P! Še ti, F! Vsi! Desna stena, leva stena... tla in strop so deli šolske sobe. Povej tudi tako, Z! Še ti, K! Vsi!

Kôdi hodimo v šolsko sobo, R? Skoz duri. V kateri steni so vrata, M? V sprednji, desni... Kje dohaja v šolsko sobo svetloba, B? Skoz okna. V kateri steni so okna, Ž? V levi, zadnji. Preštej okna, R! Koliko oken ima naša šolska soba, Š? Pokaži peč, A! Kje stoji peč? Ob desni, zadnji steni, v kotu ob desni in zadnji steni. Reci: „Peč stoji ob...“, L! Ti tudi, Č! Še ti, D! Vsi! Čemu je peč, B? V peč po zimi kurimo, da je toplo. Še T! U!

Duri, okna in peč so tudi deli šolke sobe. Reci tako, E! G! N! Vsi! Povej sedaj vse dele šolske sobe, K! Deli šolske sobe so: Desna stena, leva stena... tla, strop, duri, okna in peč. Tudi ti, Č! Še ti, U! Vsi! Še jedenkrat!

Točka b.

Učitelj: To, na čemur jaz stojim, je oder. Pokaži oder, R! Stopi na oder, M! Pokaži oder ter reči: „To je oder“, A! Ti tudi, N! Vsi! To je stolica. Pokaži stolico in reci: „To je stolica“, B! Še ti, Z! Vsi! Pokaži stol, V! Kdo sedi na stolu? Gospod učitelj. Pokaži tablo, K! Kakšna je tabla po barvi, L? Recite vsi: Tabla je črna. Pokaži desno stran table, D. Levo, S! Spodnjo Č! Zgornjo, U! Štej strani table, D! Tukaj,

tukaj... ima tabla vogle. Preštej vogle na tabli, K! Tukaj je goba, tukaj je kreda. Čemu je kreda? S kredo pišemo na tablo. Čemu je goba? Z gobo brišemo tablo.

Tukaj je računilo. Pokaži ga in reci tako, F! Na računilo vidimo krogle (ploščice). Pokaži je, B! Krogle (ploščice) štejemo. Pokaži 1, A! Pokaži 2, D! Pokaži 3, (4, 5), C! Na tleh so klopi. Čemu so klopi? V klopéh sedimo. Pokaži klop, v kateri sediš, N! Pokaži klop, v kateri sedi D! V šoli je mnogo klopjij. Pokaži sprednjo steno, E! Na sprednji steni visi razpelo. Pokaži s palčico razpelo, M! Ti tudi, R! Pokaži ga še ti in reci: „To je razpelo“, U! Recite vsi: „To je razpelo.“ Tukaj je podoba našega cesarja. Pokaži jo, L! Pokaži jo tudi ti in reci: „To je podoba našega cesarja“, G! Recite vsi tako!...

Oder, stolica, stol, tabla, računilo, omara, klopi, razpelo in podoba našega cesarja je šolska oprava: Imenuj šolsko opravo, B! Ti tudi, L! Še ti U! Vsi!

Konj.

Na podobo konja kazaje vpraša učitelj: „Kaj je to?“ Pokaži konja in reci: „To je konj“, A! Konj je žival. Reci tako, D. Še L! Konj je po vsem telesu (životu) z dlako pokrit. Povej to, M! Kakšna je dlaka, C? Kratka. *) Čemu je dlaka? Da mu golo kožo pokriva. Čemu še? Da ga muhe tako lahko ne pikajo. Čemu še? Da ga po zimi ne zebe. — Kakšni so konji po barvi, D? Po barvi so konji črni, rjavi, beli, sivkasti, rumenkasti in lisasti. Povej to, Ž! Še jedenkrat, N! Črn konj se imenuje vranec, lisast lisec. Povej to, A! Še ti, M! Ti tudi K! Kaj ima konj tukaj, R? Glavo. Tukaj, D? Vrat. To pa je trup. Pokaži trup, Š! Kaj ima konj tukaj, L? Rep. Kaj tukaj, C? Noge. Glava, vrat, trup, rep in noge so deli njegovega telesa. Povej to, J! Še ti, M! Vsi!

Konj ima dolgo glavo. Reci to, G! Predi na gobcu so velike nosnice. Pokaži nosnice, R! Oči so žive, ušesa priostrena in gibčna. Povej tudi to, P! Čemu ima nosnice, oči in ušesa, L? Z nosnicami voha, z očmi gleda, z ušesi sliši. Kako drži ušesa navadno, R? Po koncu. Kako, kadar radoveden kaj gleda, S? Na prej. Kako, kadar je jezen, C? Nazaj. Konj ima dolg ter stransko stisnen vrat. Kaj sem povedal, A? Kako ga nosi, R? Navzgor. Kaj mu pokriva zgoraj vrat, L? Griva. Trup je dolg. Reci tudi to, R! Kakšen je rep, S? Dolg. Dolgi in trdi repni lasje se imenujejo žima. Kaj sem povedal, U? Čemu je konju rep, E? Ga diči, ž njim odganja po letu nadležne muhe.

Kakšne ima konj noge, R? Dolge in tanke. Pravimo, konj je visokih in lahkih nog. Povej tako, K! Čemu so konju visoke in lahke noge, B? Da hitro teče. Kaj ima konj na koncu nog, Š? Široka kopita. S čim je podkovano kopito, F? S podkovo. Iz česa je podkova, H? Iz železa. Čemu dadó konja podkovati, O? Da si na trdi cesti kopita ne pokvari.

Kje imamo konja, A? V hlevu. S čim ga krmimo, D? S senom, deteljo, ovsom, turšico. Povej še jedenkrat to, Z! Konju se mora dobro streči. Kaj sem vam povedal, S? Dajati se mu mora dosti krme ter o pravem času. Povej to še jedenkrat! Konj se mora pridno snažiti. Kako se znaži konj, L? Se krtači, briše, po letu umiva (kôplje). Še jedenkrat to, F!

Čemu nam je konj, U? Vleče voz. Kaj še vleče, A? Plug. Čemu je še, D? Ga jašemo. Povej še jedenkrat, čemu je konj, R! Vleče voz in plug, konja jašemo.

Konj nam da kožo, revni ljudje po mestih jedo konjsko meso. Kaj sem povedal, B? Kaj se izdeluje iz kože, E? Usnje.

Če hočemo konja rabiti, ga moramo opraviti. Povej to, D! Kaj mu denemo na glavo, K? Uzdo. Kaj dobi v gobec, E? Brzdo. Kaj mu denemo na vrat, Ž? Komat. S čim se opravi jezdni konj, M? S sedlom. Kaj pa vzame jezdec sam v roke, G? Vojke, vajeti. Imenuj konjsko opravo, J! Uzda, brzda, komat, sedlo, vojke. Ti tudi, D!

(Dalje prih.)

*) Opomba. Otroci imajo odgovarjati vselej v celih stavkih. Tukaj zapisani odgovori so le kratice.

Druga skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju dne 25. in 26. maja t. l.

(Konec.)

Kazalec na uri pomaknil se je mej tem daleč čez poldan in spoznalo se je, da se ostale točke dnevnega reda ne bodo mogle obravnati več v tej obširnosti, kakor dosedanje.

Sprejel se je torej predlog, da se gg. poročevalcem obširno predavanje opusti, ter da ti svoje stavke ali teze, ki so je bili stavili, kolikor bode treba le utemeljujejo. — Z ozirom na tó tudi poročevalec 4. točke: „Kaj naj si učitelji ohranimo, če nas nezgoda potisne v nemilo stanje?“ gosp. Ivan Bano (Divača) le tudi zboru priporoča, da se njegovi stavki sprejmejo, kar se z odobravanjem jednoglasno zgodi. (Dotične stavke glej „Pop.“ od 10. maja, str. 131).

K 5. točki: „O risanju brez stigem v ljudske šoli“ dobi besedo meščanski učitelj in c. kr. okr. šolski nadzornik g. Jos. Bezlaj (Krško).

On obzaljuje, da mu prepričli čas ne dovoljuje obširno govoriti o tem velevažnem predmetu. Upa pa, da se mu bode nudila drugi pot prilika v tó. Za sedaj obvesti poslušalce, kar menijo o risanju s stigmami odlični strokovnjaki in prebere resolucije, katere je vsprejelo pri slednjem svojem sestanku „društvo avstrijskih risarskih učiteljev“. Z resolucijami se strinja tudi poročevalec, kar kažeta njegova stavka, katera priporoča zboru v sprejem. Stavka ta: a) Risanje na nižji stopinji naj se poučuje po učiteljevi previdnosti in spretnosti po pikah ali brez njih, na srednji in višji stopinji pa morajo učenci vedno risati brez pik. b) Na učiteljskih naj se več pozornosti daje metodičnemu risanju, se jednoglasno sprejmeta. (V dopolnilo svojemu poročilu je gospod poročevalec pred kratkim poslal uredništvu nastopni sestavek, katerega kar na tem mestu podamo p. n. „Popotnik-ovim“ bralcem:

„O risarskem pouku v ljudske šoli.

Risanje je tako rekoč predmet moderne šole, kajti pred novo šolsko postavo gojil se je le na štirirazrednih glavnih šolah. Da je risanje podlaga marsikateremu obrtu je obče znano. Namen pa se le doseže s prostim risanjem. V teku časa spremenila in zboljšala se je tudi metoda. Prejšnje čase risalo se je večinoma le po predlogah. Marsikomu so še znane Kopšič-eve risanke, katere so pa sedaj prepovedane. Učitelju je v novejšem času nkazano risati vpricho učencev na šolski tabli. Metoda je le toliko prosta, da je učitelju dovoljeno na nižji stopinji risati brez pik ali s pikami, kakor njegova spretnost in previdnost za dobro spozna. Na srednji in višji stopinji pa ministerski ukaz zapoveduje prosto risanje t. j. brez pik. Da se pa to le malokje izvršuje ni kriva nebržnost učiteljstva, marveč to, da se na naših učiteljskih premalo goji metodično risanje, učiteljem pa je tudi neznan kak boljši navod.

Do sedaj je bil na naših šolah najbolj razširjen Grandauer-jev navod „Elementar-Zeichenschule“, ki je prav dober za nižjo in višjo stopinjo, toda le malo ugaja srednji stopinji, kajti veliko ložje je prosto risati (brez pik) prvotne črte, kakor pa pričeti s prostim risanjem pri sestavljenih oblikah. Potem morajo učenci vedno brisati nepotrebne črte, s tem zamažejo in raztrgajo risanke; vsled tega pa tudi zgube veselje do predmeta, učitelj pa potrpežljivost. Jako izvrsten metodični navod za srednjo stopinjo je „Tretan, der kleine Zeichner“, preisgekrönt auf der Wiener Weltausstellung 1873, cena 1 gld. Verlag von J. Klinkhardt in Leipzig. Ta navod, ki obsega nad 120 podob, rabimo lahko s pridom že v tretjem razredu na štirirazrednicah, ako so risali učenci že prej vaje iz prvih treh Grandauer-jevih zvezkov v risanke z gostimi in redkimi pikami. V novejših časih se je mnogo veljavnih pedagogov celo izreklo za risanje brez pik, na nižji stopinji vendar to izjavo vsakdanje skušnje praktičnih ljudskih šolnikov ne opravičujejo popolnoma.

Toliko kot dopolnilo k točki „O risanju brez stigem v ljudske šoli“, ki je stala na dnevnem redu „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Celju. Bezlaj.)

6. točka se radi nedostatnega časa ni mogla več obravnati in prišli so na vrsto predlogi.

Sprejela se je jednoglasno ta-le resolucija: „Zaveza slov. učiteljskih društev prizna in povdarja potrebo složnega delovanja (v pravem pomenu besede) mej cerkvijo in šolo, mej duhovščino in učiteljstvom, kajti taka sloga je neobhodno potrebna za srečni razvoj in napredek slovenskega naroda, bodi-si v verskem, patrijotiškem in narodnem oziru! Z vso odločnostjo pa odbijamo od sebe napade a là stara ‚Soča‘ — naj prihajajo od katere koli strani — ki bi hoteli rušiti omenjeno slogu, slikati šolstvo kot neugodno slovenskemu narodu ter izpodkopavati učiteljski ugled!“

Sedaj prebere podpredsednik brzozjavne pozdrave, ki so došli zboru. Stavimo je semkaj, da zvedó o njih tudi oni, ki se niso mogli udeležiti zborovanja. Evo je.

Novi: „Vinodolsko učiteljsko društvo kliče: živio Vaš savez in bratski naš ves.
Predsjednik Graneč.“

Zagreb: „Plamen, koji je proskljavao u bijeloj Ljubljani, ogrijavao i zvezao slovensko učiteljstvo u složno kolo rada na korist i slavu njihovu i naroda slovenskoga. Pozdrav skupštini!
Učiteljsko društvo za grad Zagreb i okolicu.“

Zagreb: „Oganj oduševljanja, kojim je zasnovan ‚Savez slovenskih učit. društava‘, ne ugasnuo nikada, a ‚Savez‘ snovao i složno radio te mnogo koristio učiteljstvu i narodu slovenskomu! Bratski pozdrav članovima ‚Saveza‘, koji su se sastali u Celju uz bistru Savinju!
‚Hrvatski pedagoški-književni sbor‘.“

Gorica: „Učiteljstvo izpolnjujuće svoje dolžnosti in zavedajuće se svojih pravic je najbolje poroštvo napredne šole in narodnega blagostanja. Zatorej srčen ‚na zdar‘ ob bistroj Savinji zborujućej ‚Zavezi‘ z bregov zelene Soče! Živeli vrli tovariši!

Mlad učitelj.“

Zagreb: „Bratinski pozdrav! Bio skupštinski rad napredan slovenskoj školi, koristan slovenskomu učiteljstvu, a dičan slovenskomu narodu! To želi
‚Hrvatski učiteljski Savez‘. Filipović.“

Bolec: „Pod tvoj prapor zbiraj se za narod, napredek, stanovsko čast zavedno slovensko učiteljstvo! Pozdrav zbranim udeležencem, Živeli!
Širca, Bogataj, Kenda, Komac.“

Razum teh brzozjavnih pozdravov, ki so se z navdušenimi „Živio“-klici vzeli na znanje, je došel „Zavezi“ — žal prepozno, da bi se pri zborovanju ali pri banketu prebral — še nastopen pismen pozdrav iz zlate Prage.

„Slovenskemu učiteljstvu,
v Celju dné 25. in 26. maja t. l.

zbranemu srčen pozdrav iz zlate slovanske Prage!

Zbrali ste se, gospôda, letos v starodavnem Celju, da bi razpravljali ter učinili sklepe o mnogih in velevažnih predmetih, ki se tičejo lepšega razvoja v šolskem pouku in v odgoji, boljše izobrazbe jedra narodnega, t. j. kmetstva, moralne in gmotne povzdige učiteljskega stanu in konečno tudi okrepjenja svoje Zaveze. Vspored Vašega zborovanja je torej toli jedrnat in obsiren, da dela Vaši mladi Zavezi največjo čast, — in ker tu na severu dobro vemo, da se morate Vi, dragi nam bratje, bojevati proti večjemu številu močnejših neprijateljev, nego mi, zato napolnjuje srce vsakega češkega pedagoga tem večja radost nad Vašim podjetjem in zategadelj želi Vam vsak češki tovariš Vaš najboljšega uspeha pri delovanju Vaše Zaveze.

Katera notranja moč je to, ki Vas je v Celju zbrala? Ljubezen je to, najvišji dar Božji! Ljubezen je to, ki pomirjuje ljudi ter jih uči, kako se imajo vzajemno ljubiti, v čednostih se podpirati ter v prid občenega blagorja se združevati. Ljubezen je to, ki je spojila tudi slovensko učiteljstvo v Zavezo, da bi moglo tem uspešneje delovati v prosepah najbližjega bližnjega svojega, t. j. naroda slovenskega. Ljubezen je to, ki Vam ogreva srea pri težavnem delu Vašega poklica in katera tudi vzbuja v Vas misli, kako bi najbolje mogli slovenskemu šolstvu koristiti ter svoj učiteljski urad povzdigniti. In s to ljubeznijo pripojujem se tudi jaz danes k Vam ter prosim Boga, da bi odvrnil od Vas vse Vaše sovražnike, bodi-si osebe, bodi-si okolnosti, posebno pa in v prvi vrsti onega, ki sovraži delo ljubezni božje ter se druži z večnim sovragom Boga, da bi zasejal povsod razpor in sovraštvo v pogubo vsega, kar služi k slavi božji, časti in sreči naroda.

Nemam torej danes iskrenejše želje, nego da bi ta ljubezen prošnila vse slovensko učiteljstvo takó, da bi v vsakem okraju osnovalo društvo, v katerem bi svojo plodonosno delavnost razvijalo ter vstopivše v Zavezo podalo svetu dokaz, da slovenski učitelj pozna v svojem poklicu tudi svoje narodno poslanstvo in odgajajoč mladino na bodoči narod dobro ve, da v njegovih rokah počiva bodoča sreča slovenskega naroda!

V Pragi, dné 24. maja 1890.

Jan Lego.“

Dnevni red je končan in predsednik g. Praprotnik zaključi zborovanje s temi-le besedami:

„Slavni zbor!“

Drugo zborovanje Zaveze je dokončano in jaz mislim, da smemo s tem zborovanjem prav zadovoljni biti. Vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, so se povoljno rešila in od sklepov, koje smo danes tukaj storili, smemo se najboljših uspehov nadjati, kajti so le-ti sklepi skupno mnenje in skupne želje vsega slov. učiteljstva. Današnje zborovanje je pa tudi pokazalo pred vsem svetom, da se slov. učiteljstvo popolnoma zavé velike svoje naloge, pokazalo je, da ve ceniti imenitni in preuzvišeni svoj poklic in da je tudi pripravljeno temu svojemu poklicu posvetiti vse svoje združene moči ter da hoče v mejsebojni podpori, slogi in jedinstvi delovati v prid domovini in narodu svojemu. Pa tudi bratovska ljubezen in drago prijateljstvo ter tako potrebna nam kolegijalnost se je danes tukaj ob bregovih bistre Savinje mej slov. učiteljstvom dovolj utrdila in jaz upam in se nadjam, da roke, katere smo si danes tukaj podali, vedno ostanejo dokaz prav odkritosrčnega bratoljubja in trdne zveze naše, koje nobena sila razrušila ne bode.

Jaz se toraj še enkrat zahvalim vsem, ki ste se današnjega zborovanja udeležili. Zahvalim se vam vsem, ki ste, neustrašivi se daljnega pota in velikih troškov prihiteli semkaj, ter ste tako vsak po svoje pripomogli k lepemu uspehu današnjega zborovanja. Zahvalim se pa tudi prav prisrčno slavni okraj. zastopu celjskemu za preprijazno vabilo in sprejem, zahvalim se slavnostnemu odboru in učiteljskemu društvu celjskemu, ki sta vse storila, kar je bilo potrebno, da se častno sprejmó naši bratje in da se zborovanje vrši vsestransko dostojno.

Zahvalim se nadalje tudi vsem blagim in dragim gostom, ki so nas sè svojo precejeno navzočnostjo počastiti blagovolili, kar nam je dokaz njihove naklonjenosti kakor tudi živega zanimanja za naše šolstvo.

Spomnimo se pa tudi tistih naših tovarišev, ki danes ne bivajo tukaj v naši sredi, od kojih pa smo prepričani, da so v duhu z nami združeni, da z nami mislijo in čutijo. Tudi vsem tem sporoči „Zaveza“ najpresrčnejši pozdrav in jaz prosim gg. delegate, da jim ta pozdrav ob priliki, ko bodo poročali o današnjem zborovanju „Zaveze“ sporočiti blagovolijo.

Gospoda moja! Resni so naši časi, resno bodi tudi naše delo! Ne ustrašimo se nikakih ovir in zaprek, temveč bodimo možje, vredni vsega zaupanja, možje, ki se popolnoma zavemo velikega pomena svojega stanu pa tudi svojih velikih dolžnosti. Pokažimo svetu, da slov. učiteljstvo umé duh svojega časa, s tem, da neprestano napredujemo, ter da od svetih svojih načel nikdar ne odjenjamo, temveč smo pripravljeni za nje darovati vse, kar imamo ter se za nje, če treba, boriti odločno in neustrašeno do zadnjega diha! Stojmo vedno vsi za jednega in jeden za vse! „Zaveza“ pa bodi naš prapor, ki nas bode navduševal in nam kazal pot do končne zmage, „Zaveza“ bodi naš ščit, pod katerim se bodemo hrabro in junaško bojevali za svete svetinje naše, „Zaveza“ bodi naš krmilnik, ki nas bode z združenjo našo pomočjo krepko vodil po burnih valovih sedajnega časa ter končno tudi pripeljal v mirno in tiho zavetje milejših dni!

Ukrepimo se toraj in storimo danes trden sklep, da hočemo „Zavezo“ vsak po svoje podpirati, ter ji sčasoma pridobiti vse tiste svoje tovariše, ki še danes niso udje „Zaveze“.

Imejmo vedno pred očmi jedino le preuzvišen smoter „Zaveze“, ki obstoji v tem, da z združenimi našimi močmi pospešuje vsestranski interes učiteljstva, odgojo naše mladine in srečo naše mile domovine! Tako ukrepjeni in tega duha napolnjeni želim, da bi se čez leto dni zopet videli in pozdravili na solnčni zemlji Primorski!

Gospoda moja! Velik in prevesel praznik se bode tekom tega leta praznoval v rodini presvitlega našega vladarja. Najmlajša hčerka Njih Veličanstva, našega cesarja, zaročila se je s ponosnim in plemenitim princem in ne bode več dolgo, ko bode stopila pred oltar ter mu podala roko v večno zvezo. Ta vesel dogodek napolnjuje tudi sreca nas vseh z največjo radostjo in tudi mi vsi gojimo v svojih sreih najgorečnejše želje, da bi Vsegamogočni to zvezo blagoslovil, da bi dal novoporočenemu paru učkati veliko veselih in srečnih dni, da bi bil ta par vse čase čast in veselje presvitlih starišev in pravi ponos Njih Veličanstva, presvitlega cesarja, kojemu trikrat zakličem Živio in Slava! ter zatvorim drugo zborovanje Zaveze slov. učiteljskih društev!“ (Živio! Slava! Slava!)

O lepoznanstvu.

Piše Ivan Klemenčič.

(Dalje in konec.)

Napačno pa je, od otroka zahtevati, da bi spoznal in zapopadel to, kar stoji njegovim zmožnostim in njegovi razumljivosti previsoko. Le razpoloženje, katero kdo sam v sebi nosi, zamore prisojati tudi vnanjim stvarim. Zato otrok lepote v svoji pravi podobi težko zapopade, ležje pa če se lepota združi še s prijetnim; najtežje pa otrok spoznava in občuti vzvišeno, katero zahteva močne povzdige in bogatega duševnega življenja.

Dostikrat pa se zaželjeni uspeh doseže, če se otrok naravnost opozori na to, kar se na ljudeh in njih dejanjih, v prirodi in umetnostih nahaja lepega. Opozori naj se na dobrote in ljubezen, katero stariši skazujejo svojim otrokom; razložijo naj se mu plemenita dejanja ljudij, posebno taka, v katerih se izraža čista, nesebična ljubezen do bližnjega. Če manjka resničnih priličnih dogodkov, sezi po lepih povestih, v katerih se kažejo plemenita dejanja ljudij, katera naj se mu razložijo in razjasnijo, ter spodbujaj otroke, da bi taka dejanja posnemali. Tako naj se mu pri ugodni priliki tudi pokaže in razjasni lepota v prirodi in umetnostih. Na vse, kjer se izraža kaj vzornega, višje življenje, naj se opozori, da se vzbuja v njem prikazom primerno razpoloženje. Tega tudi ni težko doseči, ker dobro, nepokvarjeno mlado srce je vže samo po sebi vsprejemljivo za blage občute, potrebuje le primerne navodila in skrbnega obdelovanja. Otrok sam na sebi je

v svojih nazorih še preveč omejen za živahne občute, zato pa potrebuje vnemanja, vzbudila in podpore.

Opreznosti pa je treba tudi v tej zadevi, posebno je tu opomniti, da naj se ne skušajo v otroku vzbujati vtisi in občuti, ki presegajo njegovo pojmovitost in pa, da se samo z lepimi, visokoletječimi, pa praznimi besedami navadno več pokvari, ko koristi. Na tak način si otrok pač utegne zapomniti nekaj lepih besed in izrazov, za katerimi pa se rado skriva duševno uboštvo, duševna plitvost. Zato naj se gleda bolj na plemenite misli in žive občute, ko na lepe, pa prazne besede, saj lepoznanstvu v pravem pomenu so podloga živi občuti in notranje razpoloženje, katero se dostikrat z besedami določeno niti izraziti ne da. Lepe besede brez pravih občutov so pa izraz duševnega uboštvā, gostokrat pa celo ostudnega hinavstva.

Na različne razmere v življenju pa se mora pri vzgoji sploh, tedaj tudi gledé lepoznanstva ozirati. Pri domači vzgoji je to lahko, težje pri občī ali šolski vzgoji, kjer se skupaj vzgojujejo otroci različnih stanov, različne prirojene darovitosti. Vsekako pa se mora v nekaterih rečeh drugače postopati z otroci, ki so doma na kmetih ali pa zunaj velikih mest ko s takimi, ki prebivajo v večjih mestih; v marsičem se mora drugače ravnati z dečki, ko z deklicami; tudi na stanovske razlike je treba jemati ozir.

Napačno bi bilo, s kmečkimi ali otroci nižjih stanov gledé lepoznanstva segati pre-daleč. Otrok, ki ima postati rokodelec ali poljedelec, naj se izreja tako, da bo sam sē seboj in sē svojim stanom zadovoljen in pa za delo sposoben. Redoljubnost in snaga, spodobno obnašanje in dostojnost v vsakem oziru, pravo versko mišljenje, spoznavanje in dopadajenje nad lepoto v prirodi, to je pglavitno, kar naj se mladina nižjih stanov v tej zadevi uči, v čemur naj se vadi. Napačno pa je, otroke, katerim življenje vže tako marsikatero britkost in pomanjkanje nalaga, še bolj poniževati in tlačiti, kakor je tudi brezumno, otroke boljših stanov izrejati tako, da uvažujejo preveč vnanjost, stan in premoženje.

V občē pa ima mladina, ki živi bolj zunaj v prosti prirodi ko med mrtvim zidovjem, več prilike, se prosto in pravilno razvijati, ko mladina po mestih. Kakor se rastline zunaj v prosti prirodi lepše, pravilneje in prosteje razvijajo, ko v vrtniški sobi, tako je tudi s človekom. Po mestih se gleda le bolj na umetni razvitek, na videz in zunanost, kar ima za nasledek, da duh sahne in vĕne, mej tem, ko se v prosti prirodi z živimi, resničnimi prikazi prirode vnema in živahne vtise dobiva. Zato je tudi prebivalec prirode odprtega, naravnega in prostodušnega značaja.

Deček potrebuje v marsičem drugačne vzgoje ko deklica, navadno je duševno in telesno krepkeji. On bo v svoji dobi stopil med svet; zato potrebuje v življenju pred vsem samostalnosti, vstrajnosti, odločnosti in trdne volje. Pogubno je, iz njega izrediti slabotneža, kateri v svoji prenapeti občutljivosti pri vsaki nezgodi obupa in je nesposoben za vsako samostalno in odločno dejanje.

Deklica je navadno telesno in duševno šibkejša, pa bolj živahna in vsprejemljiva in bolj mehkega srca. Postala bo nekđaj gospodinja, mati. Ona ima bolj omejen delokrog; moževo pozorišče je svet, njeno pa družina, dom. Pri njej je gledati bolj na dobroto srca, ko na znanosti in bistrenje razumnosti. Pohlevnost, dobrota srca, skrb za družino in usmiljenje z ubogimi in nesrečniki so lastnosti in čednosti, ki jo posebno krasijo. Varovati pa se je, da se ne nagne k prečutljivi sanjariji ali k nečimernosti in gizdavosti.

Lepoznanska vzgoja ima, če je z drugim obrazovanjem v pravem razmerju in če po možnosti ozir jemlje na različne razmere v življenju, važen pomen. Vse strani človeškega duha se imajo soglasno razvijati, iz tega še le vznikne lepa celota. Toraj bi bilo napačno, ko bi se na lepoznanstvo pri pouku in vzgoji preveč, naravnost in z namero ozir jemalo,

bistrenju razumnosti na škodo. Mladina mora veselje dobivati za vednosti in znanje, poleg tega pa se vnemati za ljubkost in milino, za to, kar vnema srce, da človek, preveč se ukvarja joč z resnimi stvarmi in razumom, ne postane neobčutljiv za vtise, ki srce človeško vnemajo in razveseljujejo in odpirajo pot blagim, nežnim občutom. Razumnost in znanje daje človeku v življenju trajno podlago, lepoznanstvo pa blaginjo sreca. Bolj ko vsakdanje skrbi in naloga človeka morijo in tlačijo bolj potrebuje krepila in povzdige, da srce njegovo ne vsalme in utrpne in da se ne zamorijo v njem vsi vzori, kar človeka nagiba k nizkemu mišljenju in delovanju.

Lepoznanska vzgoja ima tedaj važen namen in pomen. Ljudje, ki od veselja do veselja letajo, se vedno le zabavati, kratkočasiti in vživati želijo, taki ljudje nimajo nikake lepoznanške izobraženosti, ampak so le sužnji nižjega, čutnega poželenja. Lepo in blago dopade samo po sebi in zavoljo sebe, brez vsake namere; zato pa je tudi v nasprotju s samoljubjem in samopašnostjo.

Za vse dobro, blago in lepo vneto srce posreduje mejsebojno spoštovanje, ljubezen in prijateljstvo, pohlepnost, samoljubje, surovost in sovraštvo zgubi svojo moč in se umakne plemenitejšim nagibom. Ker se vse strasti v njem pomirijo, živi v sporazumljenju s celim svetom in zadovoljen sam s seboj. Bolestno razpoloženje in zla volja v blagem jasnem srcu nimata stalnih tal. Prostodušnost, zadovoljnost in šaljivo preziranje nadlog in nezgod v življenju so znamenja plemenitega in blagega sreca, ker se v nesrečah in nezgodah vspne v vzorne višave, katerih življenja neprilike doseči ne morejo.

Društveni vestnik.

Iz Ptujskega okraja. Dne 3. julija je imelo naše učiteljsko društvo svoje 5. letošnje zborovanje, katerega se je udeležilo 21 udov in g. učitelj Mejovšek od Velike Nedelje kot gost.

I. S priručnim pozdravom otvori predsednik, g. Robič, zborovanje in prebere zapisnik dne 1. maja, kateri se odobri.

II. Izlet na Borl dne 12. junija je zaradi dežnega vremena izostal. — Neimenovana domoljubna korporacija v Ptujju je darovala našemu društvu 20 gl. za knjižnične namene. Za darovano svoto so se kupila vsa Stritarjeva dela (6 okusno vezanih knjig) in A. Aškerčeve: Balade in romance. Za ta velikodušni dar izreka predsednik blagim dobrotnikom iskreno zahvalo. (Živeli!)

III. O vprašanju za okrajno uč. konferencijo: „Kako naj učitelj ravna s popravljanjem pismenih vaj in katera popravljalna znamenja naj se rabijo?“ je predsednik Robič sestavil 10 stavkov (tez) v pretresovanje in nam podal 14 popravljalnih znamenj na izbiro; tem še je g. Ogorelec jih nekaj dodal. Razgovora se udeležijo še gg. Serajnik, Copt, Kavkler in Mirko Šijanec. Zjediniли smo se v tem, da naj se rabi le kolikor mogoče malo popravljalnih znamenj; izbrali smo si jih samo 6. Referentoma se določita gg. Ogorelec in Friedl.

IV. Nasveta, zadevajoča a) prošnjo učiteljev za znižano vožno ceno po železnicah, b) spisovanje za-

pisnika šolskih zamud ne za 2 polovici meseca, ampak za celi mesec — se odobrita. — Spomnili smo se tudi novega, učiteljskemu stanu izvetega deželnega poslanca, g. nadzornika Robič-a v Mariboru, katerega smo pozdravili z nastopnim brzojavom: „Danes zbrano učiteljstvo Ptujškega okraja Vam priručno čestita k častni izvolitvi deželnim poslancem. Živeli!“ — Zaradi okrajne uč. konferencije, katera bo 7. avgusta v Ptujju, izostane društveno zborovanje meseca avgusta.

Št. Vid pri Šmarju. Slabo vreme nam ni dopuščalo 12. junija t. l. zborovati. Zbrali pa smo se danes, 3. julija v lepem številu, ter se lotili zaostalega dela.

Predsednik gosp. V. Strmšek, otvori zborovanje, tovariše srčno pozdravljajoč, ter poroča o II. skupščini „Zaveze“ v Celju.

On hvali odlično obnašanje zbranih učiteljev, temeljito obravnavo raznih točk dnevnega reda in reče mej drugim: Vsak kdor je bil navzoč, lahko se je prepričal, da slovensko učiteljstvo nikakor ne zaostaja za učiteljstvom drugih narodov, da je sicer potrebno pa tudi vredno svoje „Zaveze“. Ljubimo in gojimo jo tedaj, da se bo krepko razcvitala šoli in narodu v korist! „Zaveza“ bodi vedno naš ponos! (Slava-klici). Potem laskavo omenja primorskih učiteljev in učiteljic, ki se ne bojé ne truda ne stroškov

kadar gre za napredek in konča svoje poročilo želeč „Zavezi“ še jedenkrat najboljši uspeh.

Potem poroča g. A. Planer o sestavi zemljevida šmarjskega okraja. On povdarja potrebo zemljevida za učitelje tega okraja in sploh za zemljepisni pouk, ter predlaga nekatere stavke, ki so vzbudili živahno debato. Po raznih predlogih sprejmejo se sledeče točke:

1. Zemljevid naj bo priprost in natančen, ter se naj riše po general-štabni karti v velikosti šolske table.

2. Zemljevid naj bo v slovenskem jeziku.

3. Omeji se naj vse politične občine.

4. Znamenja mej, krajev, cest itd. naj bodo tista, ki se nahajajo pri navadnih šolskih zemljevidih.

5. Društvo prevzame vse stroške in je lastnik zemljevida.

6. Izvoli se odsek štirih učiteljev, ki naj nabira gradivo za zemljevid, ter ga predloži prihodnjemu zborovanju.

7. Če potrebuje odsek pojasnila o kakšnem kraju, obrne naj se pisмено na tamošnje šolsko vodstvo.

8. Odsek naj se ozira po osebi, ki je zmožna, da zemljevid dobro nariše. V odbor za izdelovanje zemljevida voljeni so gg. Šetine, Planer, Debelak in Strmšek.

Ker je obravnava te točke vzela mnogo časa, morale so odpasti ostale točke današnjega dnevnega reda.

Prihodnje zborovanje se določi na 7. dan avgusta ob 11. uri dopoldne v Podplatu. T. K.

Št. Jur v Slov. goricah. Št. Lenartsko učiteljsko društvo imelo je 6. dan julija t. l. svoje zborovanje na dičnem hribu Slovenskih goric: pri Sv. Antonu. Kakor pretekla leta, tako se je tudi letos udeležilo tega izleta lepo število udov, pa tudi drugih učiteljev in neučiteljev-gostov, ki so nam dobro došli!

Po običajnem pozdravu spominja se predsednik bližajoče se slovesne poroke cesaričinje Valerije, ter nas vabi, da zakličemo Vzvišenemu bodočemu zakonskemu paru navdušeni trikratni „Živio!“

Sedaj se zapisnik prečita in odobri s pristavkom, da je g. Budna svojo neprisotnost (bil je postavljen referentom) pri ovi seji opravičil.

Ko so se še društvu došli dopisi na znanje vzeli, nastopi g. J. Černko ter predava o „Kneip-ovi hydro-patiki in nje praktični strani za vsakega, posebno za prosto ljudstvo“. Govornik je na podlagi sloveče Kneip-ove knjige: „Meine Wasserkur“ navedel lahko uporabna načela, po katerih se *dadó* lečiti skoraj brezizjemno vse bolezni — z vodo. Žal, da radi obširnosti prezanimivega gradiva ni mogel dovršiti cel referat; vendar pa je obljubil, da prilično nadaljuje.

Drugo predavanje: „Zakaj ne dosežejo pojedini normalno nadarjeni otroci predpisani učni smoter? Kako je pospeševati enakomerni napredek celega razreda?“ rešil je v jedernatem govoru g. nadučitelj Pečovnik (Sv. Anton) ter nam s kratkimi besedami predočil sliko take šole.

K zadnji točki (predlogi) oglosi se g. Mocher, ter predlaga: Naj se pri vsakem potovalnem zborovanju mej drugim stavi na dnevni red vselej tudi kronika dotične šole, kar se jednoglasno sprejme. Isto tako sprejme se tudi nasvet: Potom učit. društva se naj vpošlje na generalno ravnateljstvo južne železnice prošnja za znižanje cene pri potovanju po železnici v tem smislu, da blagovoli privoliti izdajo temporernih certifikatov sè sliko tudi nam ljudskim učiteljem, nalik kakor je imajo c. kr. uradniki.

Konečno se g. predsednik zahvali gg. poročevalcema za izborna predavanja, g. nadučitelju za prijazen sprejem in okusno olepšanje sobe, predlaga Sv. Trojico kot kraj naše prihodnje skupščine 6. dan avgusta t. l. ter sklene zborovanje. Č.

Dopisi in druge vesti.

S Krasa, 15. julija. (Uradna učiteljska konferencija v Sežani.) — Na poziv slavnega c. kr. okr. šol. sveta v Sežani se je sešlo naše učiteljstvo dné 9. in 10. t. m. k uradni konferenci, ki je bila eminentne važnosti zbog tega, ker je imelo učiteljstvo izreči, da-li se strinja z učno tvarino in njeno razdelitvijo po mesecih, kakor jo je enketa sedmerih učiteljskih moči pod predsedništvom g. nadzornika na podlagi novih učnih načrtov sestavila. — Težka naloga za učiteljstvo, da v dveh dneh vse temeljito presodi in potem vsprejme, kar je enketa z velikim naporom komaj v šestih sejah dovršila! — Da se je to težavno delo učiteljstvu olajšalo, je okr. šol. svet vsled prošnje našega učit.

društva razposlal vsem učiteljem na jednorazrednicah, kojih je pri nas največ in ki so imeli v tem oziru najtežavniše stališče, hektografovane izdelke enketine, da so doma vse natančno pregledali in se za konferencijo dobro pripravili. — G. nadzornik Sinkovič otvori konferencijo prvega dné ob 10. uri dop., pozdravi prav prisrčno navzoče učiteljstvo in ga vsodbuja k vstrajnemu in stvarnemu sodelovanju v težavnej letošnji konferenciji. Nadalje predstavi učiteljstvu navzočega predsednika okr. šolskega sveta, g. dr. Laharnar-ja, ki je zborujoče počastil s svojo prisotnostjo, kar se v Sežani že dolgo let ni pripetilo. — Učiteljstvo je v znak velikega svojega spoštovanja do g. predsednika vstalo raz sedežev ter ga

z navdušenjem pozdravilo: živeli! — In kako neki ne bi? Nekateri služimo že deset let v tem okraju, a do letos nismo videli med seboj predsednika okrajnega šolskega sveta. Gosp. dr. Laharnar si je s svojim činom pridobil srca vsega učiteljstva; pa ne le to; učiteljstvo ga bode v resnici spoštovalo; ne bode se mu le naklanjalo; kajti učiteljstvo zna biti tudi hvaležno. — G. predsednik okr. šol. sveta se je za to ovacijo lepo zahvalil ter navzoče vspodbujal k marljivemu in točnemu izvrševanju težke in važne naloge učiteljskega poklica. Obžaloval je, da ne more ostati ves čas konferencije tukaj, ker mu tega ne dopuščajo obila opravila; poslovil se je prav prijazno in odšel. — G. nadzornik je imenoval svojim namestnikom g. A. Leban-a; zapisnikarjema sta pa bila izbrana g. Kosovel in gđc. Štrukelj. Sedaj je učiteljstvo pazljivo sledilo poročilu nadzornikovemu, iz kojega si je zopet marsikaj potrebnega in koristnega povzelo. — Veselja nam je lice žarilo, ko smo slišali nadzornikovo priznanje, da šolstvo na Krasu vidno napreduje in da je ta napredek večinoma zasluga kraškega učiteljstva. To priznanje nam je nekako hladilo za naše trpeče srce v sedanjih burnih časih. — Na vrsto je prišla druga dnevna točka, t. j. predavanja o podrobnih učnih načrtih. Referenti so bili gg.: A. Leban, Kante (4razr.); Benigar, Berginec (2razr.); F. Tomšič, Bano (1razr.); A. Leban (telovadba za vse šole); Benigar (petje in nadalj. tečaj za vse šole); Starec (risanje za vse šole) gđcna. Cazafura (ročna dela za vse šole). Odobrila se je naredba g. nadzornika, da se učiteljstvo razdeli v tri odseke po šolskih kategorijah. Za jednorazrednični odsek je bil predsednikom izbran g. F. Tomšič. Predno se je učiteljstvo razšlo v odločene mu prostore, se je vsprejel predlog g. Jan. Štrukl-ja, da se izreče enketi in njenemu predsedniku zahvala za izborno sestavo in razdelitev učne stvarine in da se to v zapisnik zabeleži. — Na to smo se je jednorazredničarji podali v svojo sobo, kjer smo po dolgotrajnem in živahnem debatovanju vsprejeli, kar je enketa sestavila; le tu in tam smo kaj malega preuredili. Debate so se vdeleževali gg.: Fakin, Korsič, J. Leban, Luznik, Sila, Starec, Janko Štrukelj in referenta Bano in Tomšič. —

Drugi dan je pričela konferencija ob 8. uri dop. Potrdilo se je in pleno, kar so posamezni odseki prejšnji dan sklenili in prebrali so se referati o risanju, petju, telovadbi, ročnih delih in nadalj. tečaju. Debatovale se je zopet živahno pro in contra, dokler se je vsa stvar lepo pojasnila, uredila in vsprejela. Za tem so se določili Grubbauer-jevi zvezki boljše vrste za pisanje, risanje itd. Tudi tu je bilo debate; tu in pri prejšnjih debatah se je pokazalo, da učiteljstvo ne pripada le „zu den halben Brotgelehrten.“ Vsprejelo se je poročilo bibl. komisije in óno gđcne. Pitamic o bibl. blagajnici. V stalni odbor so bili izvoljeni gg.: Benigar, Kante, Berginec, Kosovel in Bano, v bibl. pa: Kante, Starec in gđcne. Cazafura,

Pitamic in Štrukelj. — Ko je bilo vse dokončano, sklene g. nadzornik konferencijo z nado, da bo delovanje obéh dni plodovito in z željo, da bi Bog ohranil še mnoga leta našega presvitlega vladarja, zaščitnika šole. — Z burnimi „živio!“-klici je dalo učiteljstvo odduška svojim čuvstvom. J. B.

Z goriških hribov. (Mastna kost za staro „Sočo“.) Stara „Soča“ je pred nekimi dnevi z veliko glorio objavila nastopno vest:

„Iz bližnjih hribov se nam piše: Neki hribovski učitelj je prišel na dan sv. Ivana v Čepovan; njegovo vedenje in obnašanje ta dan je bilo tako malo spodbudno, da je ljudstvo, ki ga je opazovalo, sploh mislilo, da ni prejel še sv. krsta. Zato so ga nekateri Čepovanci po noči kar dvakrat v potoku krstili in mu tako menda tudi pamet v glavo vliili.“

Predobro mi je znano, da ima dotični učitelj žal ne ravno lepo navado udajati se čezmernemu živjanju vina. To je bil tudi uzrok, da je bilo sv. Ivana dan „njegovo vedenje in obnašanje tako malo spodbudno“. A ta uzrok stara „Soča“ prav po lisičje zamašči, dobro vedóča, da bi se z njim cel dogodek bolj oblačil, nego bi jej bilo ljubo; kajti še národni pregovor pravi: Pijancu se je izogniti tudi sè senenim vozom. Pa „Soči“ ni za greh, ni za pohujšanje, niti za pohujševalca kot človeka, njej je za grešnika kot učitelja, kot člana ljudskega učiteljstva, katero stara „Soča“ iz dna srca črti. Vsemu učiteljstvu je hotela „Soča“ s to notico priložiti zaúšnico, ves naš stan smešiti in izpodkopavati mu zaupanje mej ljudstvom. Da je temu tako, preveri se, kdor notico pazljivo prečita. „Soča“ ni imela pri vsej svojej starikavej blebetavosti niti jedne obžalovalne besedice za ta obžalovanja vredni dogodek kojega je na vse zadnje učinil vendar le človek, ki ima nalogo ljudstvo vzgojevati. Hudomušna starka je sicer vže večkrat zatrjevala, da se bori za ljudsko vzgojo. Radi bi vedeli, koliko je s to notico ljudske vzgoji koristila!? A ne le goli dogodek, ampak način pripovedovanja, je, ki nam kaže zlobne nakane še zlobnejšega lista. Prevzetno-zaničevalen zasmeh, nečloveška škodoželjnost in neko peklensko veselje nad dogodkom veje izza vrstic one notice, katerej bi bil zlobni poročevalec še kaj rad dodal stavek: Glejte „kmetje“, taki so vaši učitelji! A izpustil ga je, ker mu je tako kazalo.

Ni še dolgo, kar je „Popotnik“ učil staro „Sočo“, da jeden človek ni ves stan, da jeden učitelj ni vse učiteljstvo. Toda stara „Soča“ tega noče še umeti. Vprašamo jo, ali je morda ta jedini slučaj opitja mej omikanci, da ga je s takim ropotom razupila mej svet?! Pijanci so bili in bodo. Ne primanjkuje jih nobenemu stanu. Tudi na drugi strani bi se dal zabeležiti marsikak škandalček. A kdo naj je tako otročji, da bi ga razupijal po časnikih, kdo tako hudoben, da bi ga skušal izkoristiti — kakor dela stara „Soča“ tako rada z nami. Ako bi jej bilo res

mari za javno moralo, ako bi imela le trohico tega, kar se imenuje takt, našla bi bila drugo pot za kaznen dotičnega pregreška. Sicer so pa to vže storili kompetentni krogi brez stare „Soče.“ In prepričana naj bode, da zadene dotičnika zaslužena kazen. Da, mi učitelji srčno želimo, da se postopa ž njim z vso strogostjo; kajti prav resno nam je na tem, da imamo za svoje tovariše učitelje, ki zaslužijo to ime, in ki z druge strani ne dajejo našim sovražnikom pri stari „Soči“ prilike, metati nezaslužene pušice na ves naš stan.

Nadejali smo se, da bode bivši sourednik in sedanji urednik stare „Soče“ previdnejši z napadi na učiteljstvo, odkar mu je dr. Mahnič odtegnil hrbet, za kojega se je prej tako spretno skrival. A vidi se, da ga koža še zmeraj srbi. Mi bi mu svetovali, naj bi nekoliko bolje brzdal svojo strast v sovraštvu do nas učiteljev. Ako mu je pa taka zabava stikati v „Soči“ po kakem neprevidnem ravnanju kakega učiteljskega lehkomišljeneža, dobro, — — — — — pa menim, gospod Tomaž, da ste zastopili.“

Ljudski učitelj.

Iz Gorice, 22. julija. Tukajšnje šole so sklenile svoje šolsko leto v prvi polovici t. m., in sicer realka dne 5., ostale državne šole 12. in mestne šole 15. julija. Na gimnaziju in realki so začeli zrelostni izpiti po sklepu, na učiteljišču pa dva tedna pred koncem šolskega leta. Uspeh teh izpitov je bil na realki in italijanskem oddelku učiteljišča povoljen, ne pa tako na slovenskem oddelku te šole in na gimnaziju. Posebno slab uspeh so dosegli letos izpitanci na gimnaziju, kakor še nikdar, odkar ta zavod obstoji. Tukajšnji listi pripisujejo to prevelikej strogosti novega dež. šolskega nadzornika, gospoda Leschanofskega, ki je letos prvič predsedoval pri zrelostnih izpiti v Gorici. (Na realki in učiteljišču jih je vodil g. vit. Klodič). — O zrelostnih izpiti na učiteljišču je vže zadnji „Popotnik“ prinesel kratko sporočilo, iz kojega je razvidno, da so vse kandidatnje dostale izpit. In vendar ne more nas Slovence ta uspeh posebno zadovoljiti! Ako so štiri Italijanke dostale izpit z odliko, zakaj ne niti jedna Slovenka? — Razlogov bi navel lahko mnogo, a dovolim si le jednega. Naša odrasla šolska mladina slovenska živi v mestu večinoma brez pravega zunajšolskega nadzorstva. Gospodarji in gospodinje (na stanovanju) skrbé z redkimi izjemami le za telesno hrano svojih varovancev in varovank; skrb za duševno vzgojo izročene mladine jim je neznan. Kako bi naj bilo drugače, ko so oni sami brez nje vzrasli! Pri takih ljudeh je seveda stanovanje najbolj po ceni, in to je našim ubožnim starišem slovenskim najprijetnejša lastnost. Ni čuda torej, da naša mladina, sama sebi prepuščena, ne uspeva v šoli tako, kakor bi mogla sè svojo bistro glavo in pod pravim, domačim nadzorstvom.

Po zrelostnih izpiti so se vršili na učiteljišču izpiti za otroško vrtnarstvo in ženska ročna dela na ljud. in mešč. šolah pod vodstvom g. ravnatelja Hafner-ja. Za otroško vrtnarstvo se je oglasilo 15 Italijank, jedna Slovenka in jedna Nemka. Jedna Italijanka je dostala izpit z odliko, tri so padle za dva meseca in tri za jedno leto. Ostale so bile usposobljene, mej njimi tudi Slovenka (gospodična Antonija Nadlišek iz Trsta). — Za izpit iz ročnih ženskih del se je oglasilo 8 Italijank, 2 Slovenki in 2 Nemki. Od oglašanih Slovenk jedna ni došla, druga pa je mej izpitom odstopila. Od ostalih izpitank mora le jedna za dva meseca ponoviti izpit iz jednega predmeta. — Na tako izpitna sporočila ne more biti slovensko učiteljstvo posebno ponosno. Bog nam daj prihodnje leto boljšega! X.

Iz ljubljanske okolice. Dne 10. t. m. pokosila je neizprosna smrt nam dragega tovariša, g. Viktor Čudna, učitelja v Šturji. Rajni je bil rojen v Dragomeru pri Brezovici leta 1862. Služboval je od l. 1884. na več krajih in nazadnje v Šturji. Bil je občé spoštovan in vsem priljubljen mladenič. Ko pa je začel čutiti bolezen v prsih, podal se je na dom svojih starišev v Dragomer, meneč, da mu bode počitek zopet podelil ljubo zdravje. Hodil je še dalj časa na sprehode in vsak dan, dokler je le mogel, prišel je v brezovsko šolo, da se je tam pogovarjal z ondotnima gg. učiteljema o šolskih stvareh ter da je poigral nekoliko na glasovirju, kar mu je bilo posebno veselje. Nazadnje pa se je le moral vleči na postelj, s katere ni več vstal.

Dne 12. t. m. ob 7. uri zjutraj smo ga spremili k večnemu počitku na Brezovico. Njegovega pogreba udeležilo se je mnogo župljanov, kar je gotovo dokaz, da je bil vsem priljubljen in od vseh číslan. Spremili so ga tudi šolarji brezovške dvorazrednice pod vodstvom svojih gg. učiteljev in vkljub slabemu vremenu prišlo je tudi pet učiteljev z bližnje okolice k pogrebu. Zbrani učitelji-pevci zapeli so mu pred hišo „Blagor mu“, na grobu pa „Nad zvezdami“.

Globoko ganjeni radi izgube svojega tovariša odšli smo s kraja miru, želeč blagemu ranjkemu večni mir in pokoj. V. m. n. p! Jožef Novak.

Maribor. V četrtek 17. t. m. obiskalo je naše mesto lepo število tovarišev iz sosedne Kranjske, namreč: gg. Golmajer Fr. — Loški potok, Kuhar J. — Trboje, Likar Hinko — Grahovo, Rant Matija — Trata, Ribnikar Vojteh — Dol. Logatec, Rosman Florijan — Krško, Skala Anton — Vreme, Trošt Fr. Ks. — Ig in Žirovnik Josip — Begunje, kateri so na potu v Beč v tečaj za deška ročna dela si tukaj ogledali vinorejsko šolo, tukajšnje šolske vrte in druge zanimivosti mesta. Prebili smo v njihovi družbi nekaj prav prijetnih ur. Obžalujemo le, da je sestanek tako kratko trajal.

(Umrla) je 22. t. m. ob 8. uri zjutraj po dolgotrajni, zelo mučni boleznì v Ljubljani gdè. Dragojila Milek, učiteljica v pokoju. N. v m. p.!

Spremembe pri učiteljstvu. Gosp. Milan Vreča, podučitelj v Negovi postal je učitelj ravno tú. Začasni gg. učitelji Fran Juvanec v Vrhu, Andrej Lah v Dolenjem Zemonu in Ivan Trošt na Razdrtem, imenovani so stalnimi na svojih

dosedanjih mestih. Gospodična Julija Pisch v Semiču dobila je četrto učiteljsko mesto v Cerknici. G. Ivan Jeglič v Pečeh imenovan je nadučiteljem pri Sv. Križu pri Turnu. Gosp. Evgen Müller pri Dev. Mariji v Polju imenovan je učiteljem v Gorenjih Pirničah, g. Šimon Punčuh nadučiteljem v Slavini. Gospodč. Melanija Sittig imenovana je za stalno učiteljico na dvorazrednici v Smedniku.

Raznoternosti.

[Knjižnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“] pomnožila se je za V. zvezek. Naslov mu je: „Tržaško-koprski škof Matej Ravnikar, slavni pisatelj in pedagog slovenski. V spomin razkritja spomeniške plošče v dan 13. julija 1890. l. v njegovi rojstveni hiši na Vačah slovenski mladini poklonil Jernej Ravnikar, slovenski učitelj“. Ta z Ravnikar-jevo podobno okrašena knjižica velja samo 10 kr.

[Strajkujoči učitelji.] V občini Stamburges pri Monsu v Belgiji nehali so učitelji poučevati, ker že pol leta ne dobé nobene plače. To pa ni prvi strajk učiteljev. V začetku letošnjega leta bil je podoben strajk na Španjskem.

[Oboroženi učenci.] Nedavno je načelnik javne šole v San Francisku hotel kaznovati nekega učenca. Deček pa izvleče iz žepa revolver. Poslati so morali po policijskega ravnatelja, da so dečka razorožili. Na prošnjo šolskega načelnika preiskali so vse dečke in pri njih dobili 35 revolverjev in dvanajst velikih nožev. Res prijetne razmere.

[Kako hitro leti lastovka?] Dve lastovki že dve leti gnezditá v gradu Nelles-les-Ardres. Dne 24. avgusta lani ob 9. uri odpeljal se je graščak na razstavo v Pariz, njegovi sluge so pa bili ujeli jedno teh dveh lastovk in je v vrečici odnesli v Pariz. Drugi dan so jo spustili pod Eiffel-ovim stolpom točno ob polu desetih dopoldne in ob 11. uri 46 minut preletela je lastovka v Nelles, v 2 urah in 16 minutah je torej lastovka preletela 240 kilometrov. Lastovka torej preleti v jedni uri 123 kilometrov, dočim jih golob preleti le 72 kilometrov.

[Prijateljem slovenske glasbe.] Ako dobim le toliko naročnikov, da se tiskovni troški pokrijejo, izdati hočem III. zvezek „Skладабѣ Avgusta Armina Lebana“. Naj mi toraj gospodje, ki se mislijo naročiti na te skladeb, naznanijo to z listnico.

Izstis, obsegajoč možke in mešane zборе ter divni samospev „Vojak“, stal bode 40 kr. po pošti 45 kr.

Janko Leban, učitelj
v Avberu, p. Štanjel pri Sežani.

Vabilo. „Pedagogičsko društvo“ bode imelo svoj letošnji občni zbor dne 6. avgusta t. l. ob 2. uri popoldne na vrtu g. Gregorič-a v Krškem. Vspored obsega mej drugim: a) Poročilo o društvenem delovanju, b) pregled letnega računa, c) volitev pregledovalcev računov in d) volitev društvenega odbora. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Vabilo. „Šmarijsko-rogatsko učiteljsko društvo“ zboruje na dan 7. avgusta ob 11. uri dopoldne v Podplatu s sledečim vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo odseka za izdelovanje zemljevida. 4. Razgovor o konferenčnih vprašanjih. 5. Otroške igre, (g. Fr. Šetinc). 6. Nasveti in predlogi. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi odbor.

Vabilo k glavnemu zboru „učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj“, ki bode v 2. dan avgusta v Postojini ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju sè sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo o društvenem delovanju preteklega leta. 3. Pregled letnega računa. 4. „O umeteljniškem taktu pri poučevanju“ poroča g. Ivo Trošt. 5. „O osnovi podporne zaloge učiteljskega društva za Postojinski šolski okraj“, poroča g. Jakob Dimnik. 6. Pobiranje društvenine za bodoče društveno leto. 7. Volitev novega odbora. 7. Poročilo o zadnjem zborovanju „Zaveze“, poroča g. Števo Jelenec. 9. Volitev delegatov za prihodnje zborovanje „Zaveze“. 10. Posamezni nasveti. Ker se bode ta dan tudi poslavljaj od nas naš ljubljani tovariš in prijatelj, g. Matija Hiti, pričakuje prav mnogobrojne udeležbe odbor.

Razpisane učiteljske službe na Kranjskem.

V Rudniku pod Ljubljano razpisana je služba učitelja. Plača 450 glđ., doklada 30 glđ. in stanovanje. Prošnje do 12. avgusta. — V Prežganju služba učitelja. Plača 450 glđ. doklada 30 glđ. in stanovanje. Prošnje do konca t. m. — V Vremah raz-

pisana je služba 2. učitelja s 400 glđ. na leto. S to službo more se združiti tudi služba orglavca z letno nagrado 100 glđ. — V Košani služba 2. učitelja s 400 glđ. na leto. Prošnje do 15. avgusta t. l.

Zaveza slov. učiteljskih društev v Ljubljani.

Razglas.

Dne 6. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj
ima direktorij svojo sejo na Krškem.

Dnevni red:

- I. Rešitev točk, od glavnega zbora upravnemu odboru, ozir. direktoriju v rešitev prepuščenih.
- II. Tekoče društvene zadeve.
- III. Razni nasveti.*)

Krško, dne 20. julija 1890.

Dr. Tomaž Romih,
predsednik.

*) Želje raznih društev ali posameznikov nam bodo dobro došle.

Razpis natečajev.

Št. 311. Dve podučiteljski službi.

Na četirirazredni ljudski šoli v Reichenburgu ob Savi se umeščate dve sistemovani podučiteljski mesti z dohodki po III. plač. razredu definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci ali prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje redno podprte prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do konca meseca avgusta t. l. pri krajnem šolskem svetu v Reichenburgu.

Okr. šolski svet v Sevnici, dne 15. julija 1890.
Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 1810.

sool.

Razpis službe.

V Gradiščanskem šolskem okraju oddati se ima stalno ali začasno služba učitelja-voditelja jednorazrednice (ljudske šole) v Biljani. S to službo so določeni dohodki III. plač. vrste poleg dež. š. postave 4. marcija 1879., t. j. 400 gld. letne plače, 100 gld. stanarine, oziroma stanovanje v naravi in 30 gld. opravilne doklade.

Prosilci naj vložijo svojo s postavnimi dokazi podprto prošnjo najdalje do 12. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Biljani, (pošta Kormin-Biljana).

C. kr. okrajni šolski svet v Gradišču,
dne 20. julija 1890.

Št. 275. Učiteljska in podučiteljska služba.

Na trirazredni ljudski šoli na Rečici se umeščate jedno učiteljsko in jedno podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plač. razredu definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj svoje redno podprte prošnje potom predstojnega okr. šolskega sveta vložijo do 30. julija t. l. pri krajnem šolskem svetu na Rečici.

Pogoj: Znanje slovenskega jezika in avstrijsko državljanstvo.

Okr. šolski svet Gornjigrad, dne 25. jun. 1890.
Predsednik: Dr. Wagner s. r.

Še enkrat prevljudno prosimo, da se oni, ki so z naročnino zaostali, prej ko prej odzovejo svojej dolžnosti.

„Upravništvo.“

Kateri učitelj

hoče z menoj s službo menjati? Dohodki po III. plač. redu, 210 gld. letne nagrade za poučevanje pri podružnici Sv. Bolfanku in stanovanje po odmeri krajnega šolsk. sveta.

S. Viher
učitelj v Ribnici.

Št. 272.

Podučiteljsko mesto.

(Opetni razpis.)

Na dvorazredni ljudski šoli v Zabukovju se umešča podučiteljsko mesto z dohodki po III. plač. razredu definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci ali prosilke za to mesto naj svoje redno podprte prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, vložijo potom predstojnega okr. šolskega sveta do 20. avgusta t. l. pri krajnem šolskem svetu v Zabukovju, pošta Sevnica (Lichtenwald).

Okr. šolski svet v Sevnici, dne 6. julija 1890.
Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 783.

Podučiteljske službe

se razpisujejo na dvorazrednih ljudskih šolah pri Sv. Jurju ob Pesnici, Spodnji in Zgornji Sv. Kungoti, ter na trirazrednih ljudskih šolah pri Sv. Jakobu na Goriškem in Frajhamu v IV. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci naj svoje prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani do konca meseca julija t. l. vložijo pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Mariboru, dne 3. julija 1890.
Predsednik: Hein s. r.

Izšla so v ličnej knjižici

PISMA IZ PARIZA,

od prof. Ant. Bezenska.

V 25-tih pismih (11 pól) opisana je svetovna razstava z zanimivimi podrobnostimi. Pripoveduje se mično o Parizu, o njegovem velikomestnem življenju, koncertih in predstavah. Opisane so glavne cerkve, palače, muzeji, sprehajališča itd. itd.

Cena 50 novč. s poštnino vred.

Dobiva se v Ljubljani: pri Arnoštu Bezensku, uradniku banke Slavije in y „Narodne tiskarni“.

Vsebina. I. O materinščini na naših ljudskih šolah. (II.) (Za nagrado.) — II. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (XI.) (H. Schreiner in J. Koprivnik.) — III. Druga skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju dne 25. in 26. maja t. l. (IV.) — IV. O lepoznanstvu. (Konec.) (Iv. Klemenčič.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Raznoternosti. — VIII. Razpis natečajev in inserati.